

Asia: VN/20468/2024

Yksityisen kopioinnin hyvityksen uudistaminen - Selvityshenkilön kysely

Hyvitysvollisuuden piiriin kuuluvat teokset ja muut suojan kohteet

Kysymys 1: Mitä teoksia ja muita suojan kohteita hyvitysvollisuuden tulisi koskea, kun otetaan huomioon tietoyhteiskuntadirektiivin 2 artiklan ja 5 artiklan 2 kohdan b alakohdan säännökset?

Linkki direktiiviin: [Direktiivi - 2001/29 - EN - EUR-Lex \(europa.eu\)](#)

Hyvitysmaksu pitäisi lopettaa kokonaan, koska se on vanhentunut jääne ajalta ennen nykyisenlaista internettiä. Se ei sovi enää nyky maailmaan, missä sisältöjä katsotaan livenä netistä, striimauspalveluista ja sosiaalisesta mediasta.

EU direktiivi ei pakota maita hyvitysmaksujärjestelyyn. Suomen pitäisi poistaa tällainen maksu ja ottaa siten etumatkaa internet- ja sisältöasioissa EU:n vähemmän digiosaaviin maihin nähden.

Tuemme Googlen lausunnon kohtaa missä todetaan että nyky maailmassa suuri osa sisällöistä tulee harrastajilta (esimerkiksi sosiaalisessa mediassa) joille ei päädy nykyjärjestelyssä lainkaan rahaa, mikä asettaa teosten tuottajat selvästi eriarvoiseen asemaan.

Hyvitysvollisuuden piiriin kuuluva kopiointi

Kysymys 2: Minkälainen kopiointi yksityiseen käyttöön kuuluu mielestänne hyvitysvollisuuden piiriin ts. minkälaisten aineistojen kopiointi ja minkälaista tekniikkaa käyttäen?

- analoginen – analoginen, esim. painetun aineiston valokopiointi
- analoginen – digitaalinen, esim. painetun aineiston skannaus
- digitaalinen-analoginen, esim. sähköisesti tallennetun aineiston tulostaminen paperille
- digitaalinen – digitaalinen, esim. tietoverkossa olevan aineiston tallentaminen puhelimen muistikortille tai pilvipalveluun

Hyvityksen toteuttamistapa

Kysymys 3: Jos hyvitys toteutetaan tallennusalustamalla, niin mitkä laitteet, tallennusalustat ja palvelut tulisi sisällyttää hyvitysmaksun piiriin (esim. älypuhelin, tietokone, monitoimilaite, tallentava digisovitin, ulkoinen kiintolevy, muistitikku, ulkoinen tallennuspalvelu, tallennettava CD tai DVD, MP3-soitin)?

Tulisiko maksun koskea kaikkia laitteita, tallennuslustoja tai palveluita vai voitaisiinko jotain niistä sulkea maksun ulkopuolelle yleisesti tai joissain tapauksissa? Millä perusteella (ks. jäljempänä maksun suuruuteen vaikuttavista tekijöistä)?

Nykyään kaikissa laitteissa on tallennustilaa hyvin suuria määriä verrattuna aikaan kun hyvitysmaksut on aloitettu. Hyvin usein tallennustilaa käytetään pääasiassa käyttäjän omien sisältöjen tallentamiseen (videot, kuvat). Perustelu kerätä maksuja laitteista ei ole kestävä. Esimerkiksi muistikortteja käytetään pääasiassa kameroissa ja puhelimissa käyttäjän omien kuvien ja videoiden tallentamiseen, mikä ei luo perustetta hyvitysmaksulle.

Kysymys 4: Olisiko tallennusalustamalla sijasta tai ohessa mahdollista periä hyvitysmaksua niiltä yksityishenkilöiltä, joilla on Suomessa laajakaista tai mobiililaajakaista (jäljempänä nettiliittymämalli), koska internetin kautta puhelimeen, tabletille, tietokoneeseen ja pilvipalveluun tehtävä kopiointi edellyttää jonkinlaista liittymää?

Onko nettiliittymämallilla mahdollista kerätä hyvitysmaksua kattavasti niiltä yksityishenkilöiltä, jotka voivat valmistaa kopioita yksityiseen käyttöön? Jos ei, mainitse esimerkkejä pois jäävistä tilanteista.

Useimmat kuluttajat käyttävät nettiliittymiä eniten striimauspalveluiden käyttämiseen, jolloin sisällöstä on jo maksettu striimauspalvelun kautta. Ei kuulosta kohtuulliselta laskuttaa käyttäjää kahteen kertaan merkittävästä osasta nettiliittymän datasiirrosta.

Merkittävä määrä netin käytöstä on sosiaalisen median käyttöä jonka sisältö rahoitetaan muilla tavoin esimerkiksi mainoksilla joista tekijät saavat korvauksia alustan kautta, eikä kyseessä ole tässä tarkoitettu kopiointi yksityiseen käyttöön.

Nettiliittymiä käytetään moneen eri tarkoitukseen eikä liittymästä ole aina pääteltävissä sen käyttötapaa. Esimerkiksi riistakameran nettiliittymässä ei välitetä lainkaan tässä mainittuja sisältöjä ja ei olisi soveliaista kerätä niistä maksuja saajille joiden sisällöt eivät mitenkään liity kyseisen liittymän käyttöön.

Kysymys 5: Miten varojen kerääminen tulisi järjestää muissa kuin tallennusalustamalla tai nettiliittymämallissa niin, että varat voitaisiin viime kädessä kerätä vain niiltä yksityishenkilöiltä, jotka voivat valmistaa kopioita yksityiseen käyttöönsä?

Maksun kerääminen ja maksun kohdentuminen

Kysymys 6: Tulisiko maksuvelvollisuus tallennusalustamallissa kohdentaa kaikkiin laitteiden ja tallennusalustojen valmistajiin, maahantuojiin sekä toissijaisesti jälleenmyyjiin sekä palveluiden tarjoajiin, jotka myyvät tuotteita tai palveluita, joiden loppukäyttäjä voi olla yksityishenkilö?

-

Kysymys 7: Kenen tulisi nettiliittymämallissa olla ensisijaisesti maksuvelvollinen ja periä maksua liittymien haltijoilta? Tulisiko maksua periä kaikista yksityishenkilöiden nettiliittymistä vai tulisiko maksun perimiseen tehdä rajoituksia nettiliittymän nopeuden tai liittymän haltijan iän perusteella?

Jos tällaista maksua perittäisiin, tulisiko sitä periä vuosittain vai jollakin muulla aikavälillä?

Mielestämme nettiliittymistä ei pitäisi kerätä hyvitysmaksua. Jos sellaista kuitenkin aiotaan kerätä, liittymän nopeus ei ole sopiva peruste maksulle, koska tehokäyttäjät jotka hankkivat nopeamman liittymän käyttävät sitä usein esimerkiksi työasioihin tai pelaamiseen ja muuhun ei-sisältö toimintaan.

Kysymys 8: Jos hyvitys maksettaisiin budjettivaroista tai erillisestä rahastosta, minkä tahon tulisi huolehtia maksun keräämisestä?

-

Maksun määräytyminen ja maksun suuruuteen vaikuttavat tekijät

Kysymys 9: Tulisiko maksun tason lähtökohtaisesti määräytyä tallennuskapasiteetin perusteella vai jollain muulla perusteella vai näiden yhdistelmänä?

Jos katsotte, että tallennuskapasiteetin sijasta tai ohessa olisi sovellettava muita määräytymisperusteita, niin mitä nämä perusteet olisivat ja millä perusteella niitä tulisi soveltaa?

-

Kysymys 10: Millä tavalla laitteiden monikäyttöisyyden ja tallennuslaitteiden ja tallentamiseen käytettävien välineiden rajan hämärtyminen tulisi ottaa huomioon hyvitysmaksullisia laitteita ja alustoja sekä palveluita määriteltäessä ja / tai maksun suuruutta määrättäessä?

Maailma on edistynyt ja muuttunut merkittävästi siitä kun hyvitysmaksu on aikoinaan otettu käyttöön. Tämä kysymys kuvaa hyvin sitä miten epäkäytännöllinen tällainen maksu tulisi olemaan nykyaikana toteuttaa tasa-arvoisesti ja järkevästi hyvin monenlaisten laitteiden tapauksessa. Hyvitysmaksu pitäisi kokonaan lopettaa nykymaailmaan sopimattomana. Lainsäädännön pitäisi tukea sitä, että striimauspalvelut maksavat teosten oikeudenomistajille oikean korvauksen.

Kysymys 11: Millä tavalla teknisten toimenpiteiden käyttäminen tulisi ottaa huomioon?

-

Kysymys 12: Millä tavalla maksun suuruuden tulisi määräytyä nettiliittymämallissa?

-

Kysymys 13: Missä tilanteissa haitan voitaisiin katsoa vahingon olevan vähäinen ja millä perusteella? Olisiko määriteltävä tällaisen vahingon kynnyksiarvo, ja jos olisi, niin mikä se voisi olla?

Maksun suuruus ja päätös maksun suuruudesta

Kysymys 14: Millä tavalla päätöksenteko hyvitysmaksun piiriin kuuluvista laitteista, tallennusvälineistä ja palveluista tulisi järjestää? Millä tavalla hyvitysmaksun suuruudesta tulisi päättää? Tulisiko yksityisen kopiointin kokonaismäärää tarkastella nykyisenkaltaisilla yksityistä kopiointia koskevilla tutkimuksilla?

Kysymys 15: Mikäli hyvitysmaksu tulisi mielestänne toteuttaa esimerkiksi erillisellä rahastomallilla tai nettiliittymämallilla, niin millä perusteella ja minkälaisella päätöksentekomekanismilla hyvitysmaksun määrästä tulisi päättää?

Kysymys 16: Onko Suomen hyvitysmaksutaso kokonaisuutena (vuonna 2024: 11 miljoonaa euroa, vuonna 2025: 5,5 miljoonaa euroa) oikea suhteessa oikeudenhaltijoille aiheutuvaan vahinkoon?

Tällainen "lisäkustannus" verkkopalveluille ja laitteille on ristiriidassa tietoyhteiskunnan edistämisen kanssa. Ehkä pieni maksu ei tunnu merkittävältä, mutta johtaa tietoyhteiskunnan kehityksen hidastumiseen mikä ajan myötä rapauttaa Suomen etulyöntiasemaa ja kilpailukykyä netti- ja sisältöasioissa. Hyvitysmaksu pitäisi lopettaa kokonaan.

Hyvitysmaksukustannuksen henkilöllinen kohdentuminen

Kysymys 17: Miten mahdollinen vapautus hyvitysmaksusta tai maksetun hyvitysmaksun palautus olisi järjestettävä, jotta vapautuksen tai palautuksen saaminen olisi tosiasiallisesti mahdollista, eikä kohtuuttoman vaikeaa?

Kysymys 18: Tulisiko työnantajan työntekijän käyttöön hankkimien / vuokraamien älypuhelimien, joiden haltijana on luonnollinen henkilö, kuulua hyvitysmaksun piiriin, ja millä tavalla maksun keräämisen tällaisten puhelimien osalta tulisi tapahtua? Miten työntekijöiden käytössä oleviin kannettaviin tietokoneisiin tulisi suhtautua?

Hyvitysmaksun alueellinen kohdentuminen

Kysymys 19: Onko hyvitysmaksun kerääminen mahdollista, jos yksityishenkilö ostaa tallennuslaitteen tai -alustan ulkomaisesta verkkokaupasta? Entä silloin, jos yksityishenkilö hankkii tallennuspalvelun (pilvipalvelu) ulkomailta?

Miten tällaista toimintaa voidaan valvoa? Mikäli tätä ei voida valvoa, olisiko tarkoituksenmukaisempaa kerätä hyvitysmaksua tallennuslaitteiden sijasta tai ohessa sellaisilta luonnollisilta henkilöiltä, joilla on laajakaistaliittymä Suomessa?

Maksuvelvollisen tilitysvelvollisuus

Kysymys 20: Jos hyvitysmaksuvelvollisuus koskisi tallennuslaitteiden ja -alustojen valmistajia, maahantuojia, myyjiä ja tallennuspalveluiden tarjoajia, niin miten maksu- ja tilitysvelvollisuus oikeudenhaltijoille olisi järjestettävissä niin, että sen aiheuttama kustannusrasitus ja hallinnollinen taakka olisi mahdollisimman pieni?

Jos katsotte, että maksu olisi kerättävissä keskitetyimmällä tavalla, niin miltä taholta ja miten maksun kerääminen ja tilitysvelvollisuus hoidettaisiin?

-

Kysymys 21: Onko maksu- ja tilitysvelvollisuuden kannalta merkitystä, tapahtuuko tilitys yhdelle vai useammalle oikeudenhaltijoita edustavalle taholle?

-

Maksun keräävä taho ja maksuvarojen tilitys oikeudenhaltijoille

Kysymys 22: Onko näkemyksenne mukaan tältä osin tarvetta tehdä muutoksia tekijänoikeuslakiin?

Olisiko riittävää, jos laissa olisi säännökset yleisistä varojen tilitystä ja käyttöä koskevista perusteista, joita noudattaen hyvitysmaksuvarat keräävä ja/tai tilittävä taho (tai tahot) voisi päättää jakosuhteesta yksilöllisten tilitysten ja tekijöiden yhteisiin tarkoituksiin käytettävien varojen välillä sekä tilitysperusteista ja varojen jakamisesta?

Millä tavalla maksuvarojen tilitys oikeudenhaltijoille tulisi järjestää niin, että siitä aiheutuu mahdollisimman vähän hallinnollista taakkaa ja kuluja?

-

Kysymys 23: Millä tavalla tulisi määritellä varojen jakautuminen eri aloja edustaville oikeudenhaltijaryhmille?

-

Järjestön valvonta

Kysymys 24: Onko näkemyksenne mukaan järjestön valvonnan osalta tarvetta tehdä muutoksia tekijänoikeuslakiin? Jos on, niin mitä muutoksia ja millä perusteella?

-

Yhteenveto

Kysymys 25: Minkä järjestelmän tai järjestelmien yhdistelmän pohjalta (mahdollisine muokkauksineen) hyvitys tulisi ensisijaisesti järjestää tarvittavine muutoksineen:

kokonaan jonkun muun mallin pohjalta? (vastaukseen mallin nimi tai viittaus aiemmissa vastauksissa esitettyyn) [Vanhentunut hyvitysmaksujärjestely pitäisi lopettaa kokonaan nykyaikaan sopimattomana.]

Kysymys 26: Onko olemassa jotain olennaisia näkökohtia, joita ei ole kysytty, mutta jotka katsotte tarpeelliseksi tuoda esiin?

Osa viitteistä on yli 10 vuotta vanhoja. Koska uudempaa tutkimusaineistoa ei ole tarpeeksi laajasti mukana tukemassa hyvitysmaksun tarpeellisuutta, voitaisiin tästä päätellä että hyvitysmaksun tarve on poistunut.

Kiitämme mahdollisuudesta antaa lausunto tässä asiassa. Internet-käyttäjät ikuisesti - iki ry (www.iki.fi) on yhdistys jonka tavoitteena on edistää internetin käyttöä. Iki on perustettu 1995 ja sillä on lähes 30.000 jäsentä. Osallistumme mielellämme asian jatkokäsittelyyn internetin pitkäaikaisina teknisinä ja policy asiantuntijoina ja voimme vastata lisäkysymyksiin tarvittaessa.

Aronsson Hannu
Internet-käyttäjät ikuisesti-IKI ry